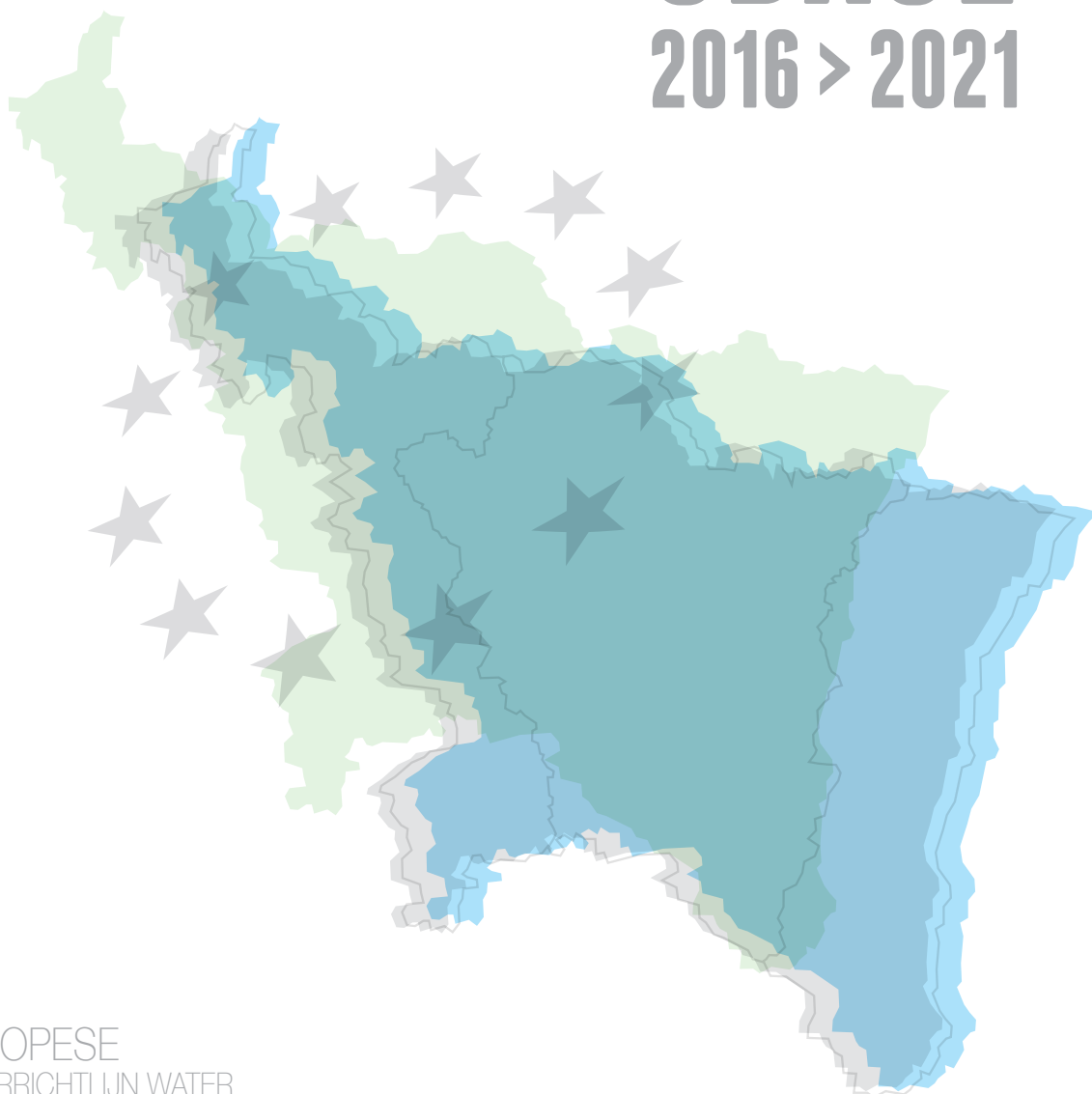

SDAGE

2016 > 2021

EUROPESE
KADERRICHTLIJN WATER

Project van SDAGE 2016-2021
van het district "Rijn"
Frans gedeelte

SDAGE "Rijn"

Samenvatting van het bestuursplan
en het maatregelenprogramma
van het internationale district Rijn
Frans gedeelte

LE PRÉFET COORDONNATEUR DE BASSIN

BASSIN RHIN-MEUSE

**COMITÉ
DE BASSIN**
RHIN-MEUSE

Inhoud

1.1.	Verbinding tussen de vier planninginstrumenten voortkomend uit de KRW	1
1.2.	Gebruikte algemene organisatie voor het updaten van het SDAGE en het maatregelenprogramma	2
2.1.	Inhoud van het SDAGE en het maatregelenprogramma	3
2.2.	Hoe behandelen het SDAGE en het maatregelenprogramma de belangrijke kwesties (inzetten) die voortkomen uit de inventarisatie (2013)?.....	5
2.3.	Hoe is de impact van de klimaatverandering geïntegreerd in het SDAGE en het maatregelenprogramma?	8
2.4.	Wat zijn de invloeden van het SDAGE en het maatregelenprogramma (MP) op het milieu?.....	9
3.1.	Oppervlaktewaterlichamen.....	10
3.1.1	<i>Methodologische elementen</i>	10
3.1.2	<i>Resultaten van de doelen voor de ecologische toestand en de chemische toestand van oppervlaktewaterlichamen van het district Rijn</i>	13
3.2.	Grondwaterlichamen	15
3.3.	De doelen voor vermindering van stoffen	16
4.1.	Procedure voor het opstellen van het maatregelenprogramma.....	18
4.2.	De maatregelen	20
4.3.	De gebiedsgebonden maatregelen van het maatregelenprogramma per terrein	21
4.4.	De kosten van het maatregelenprogramma	25
4.5.	Overzichtsbladen voor gebiedsgebonden acties.	29

1. Inleiding

In overeenstemming met de Europese richtlijn van 27 juni 2001 (betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's) en artikel L.122-9 van de Franse milieuwet, moeten de projecten van het SDAGE, van het maatregelenprogramma en de bestuursplannen voor overstromingsrisico's (PGRI) van het internationale district Rijn door elk district ter raadpleging worden voorgelegd aan de andere betrokken lidstaten. Voor het district Rijn gaat het om Duitsland (met name de grensländer Baden-Württemberg, Rheinland-Pfalz en Saarland), Luxemburg, België en Nederland.

Ook Zwitserland wordt geraadpleegd in overeenstemming met de Conventie van de Verenigde Naties over de beoordeling van de invloed op het milieu in een grensoverschrijdende context van 25 februari 1991.

1.1. Verbinding tussen de vier planninginstrumenten voortkomend uit de KRW

De toepassing van de KRW berust op vier planninginstrumenten:

- De inventarisatie, opgesteld in 2013, die als rol heeft het definiëren van de belangrijke zaken met betrekking tot het waterbeheer en het maken van een diagnose van de factoren die invloed hebben op de staat van aquatische milieus;
- Het Bestuursplan (opgenomen in het SDAGE voor het Franse deel van de districten die Frankrijk betreffen) die in het bijzonder de milieudoelen definieert die voortvloeien uit de KRW. En die in dat opzicht het ambitieniveau vastlegt voor de te behalen kwaliteit van de aquatische milieus en de bijbehorende termijnen;
- Het maatregelenprogramma, dat de concrete nationale of lokale, al dan niet reglementaire acties definieert die moeten worden uitgevoerd om dit ambitieniveau te behalen.
- Het controleprogramma, waarmee, onder andere, kan worden gecontroleerd of de milieudoelen zijn gehaald.

Het maatregelenprogramma maakt het SDAGE (bestuursplan) zo operationeel. De twee documenten zijn dus onverbreekelijk verbonden.

Overigens vloeien deze twee documenten rechtstreeks voort uit de inventarisatie en kunnen hierdoor de belangrijkste zaken die hieruit naar voren gekomen, worden beantwoord.

1.2. Gebruikte algemene organisatie voor het updaten van het SDAGE en het maatregelenprogramma

Het bestuursplan 2016-2021 van het district Rijn is een update van het bestuursplan 2010-2015 dat is goedgekeurd in 2009.

De gebruikte algemene organisatie voor het updaten van de KRW in het stroomgebied Rijn-Maas berust op vier niveaus:

- Een niveau **technische benadering** binnen een co-constructieproces tussen de rijksdiensten en het Comité de bassin (comité van het stroomgebied, oftewel het waterparlement op niveau van het stroomgebied);
- Een niveau **sturing en coördinatie**: verzorgd door het Secrétariat technique de bassin (STB, Technisch secretariaat van het stroomgebied) rondom het wateragentschap, de Délégation de bassin (delegatie van het stroomgebied) en de ONEMA (Nationaal instituut voor water en aquatische milieus), een vertegenwoordiger van de belangrijkste rijksdiensten en de overheidsinstanties die direct betrokken zijn bij de uitvoering van de KRW. Dit:
  - o zorgt voor de opvolging en de organisatie van het opstellen van projecten van het SDAGE en het maatregelenprogramma. Het levert een methodologische kader;
  - o stelt SDAGE-projecten op, met name op basis van de werkzaamheden van de Planningscommissie (ingesteld door het Comité de bassin en met als een van de missies het deelnemen aan het opstellen en uitvoeren van het **SDAGE** van de Rijn en de Maas) en de themawerkgroepen;
  - o verzamelt de voorstellen voor maatregelen die zijn opgesteld op lokaal niveau om het project van het maatregelenprogramma van het district Rijn te updaten.

Het wateragentschap, de Délégation de bassin en de ONEMA, als stuwende krachten achter de KRW, zorgen voor de algemene coördinatie en de samenstelling van de documenten betreffende het district Rijn;

- Een niveau **overleg met de spelers**: de spelers worden bijeengebracht voor het updaten van het SDAGE Rijn en het bijbehorende maatregelenprogramma in de twee geografische commissies (open voor geïnteresseerde partijen en de Rijksdiensten - Moselle-Sarre en Bovenrijn - verenigend) en tijdens de raadpleging van de bevolking en de volksvertegenwoordigingen en grensoverschrijdende overleggen;
- Een **beslisniveau**: de beslisrollen worden gedeeld tussen de Coördinerend prefect van het stroomgebied, de competente autoriteit voor de KRW, en de President van het Comité de bassin. De Coördinerend prefect van het stroomgebied keurt het SDAGE dat is aangenomen door het Comité de bassin, goed. Hij stelt het maatregelenprogramma vast nadat hij het heeft ingediend voor raadpleging bij het Comité de bassin.

2. Inhoud van het bestuursplan 2016-2021 (SDAGE en maatregelenprogramma) van het district Rijn en belangrijkste ontwikkelingen ten opzichte van cyclus 1 (2010-2015)

2.1. Inhoud van het SDAGE en het maatregelenprogramma

Het SDAGE van het district Rijn bestaat uit:

► **De hoofddocumenten van het SDAGE**

- ***Doel en reikwijdte van het SDAGE (deel 1)***

Dit document formuleert de gedefinieerde updateprocedure voor het SDAGE, de juridische reikwijdte, de bestaande koppelingen tussen de KRW, de overstromingsrichtlijn en de Kaderrichtlijn strategie voor het watermilieu. Hierin worden ook de manieren aangegeven voor informeren en raadplegen van de bevolking inzake de SDAGE-projecten en de maatregelenprogramma's.

- ***Doelen voor waterkwaliteit en -kwantiteit (deel 2)***

Dit document inventariseert de kwantitatieve en kwalitatieve doelen voor de waterlichamen, de doelen voor vermindering van stoffen en de doelen voor het behoud van beschermde gebieden.

- ***Belangrijkste principes en voorschriften van het SDAGE (deel 4)***

Dit deel bestaat uit de belangrijkste principes (grote lijnen van het uit te voeren waterbeleid voor het garanderen van een evenwichtig beheer van het water op niveau van het stroomgebied Rijn-Maas) en de voorschriften (wijzen van uitvoeren van de administratieve beslissingen op gebied van water).

- ***Manieren van integratie van klimaatveranderingen in het SDAGE en de maatregelenprogramma's (deel 5)***

Dit deel presenteert de manieren waarop de klimaatveranderingen zijn geïntegreerd in de aanpassingen van het SDAGE en de maatregelenprogramma's (MP) voor de districten Rijn en Maas.

- ***Cartografische bijlage (deel 6)***

Informatie met betrekking tot het oppervlaktewater en grondwater wordt aangegeven en geplaatst voor elk district.

► **Het Maatregelenprogramma (MP)**

Het maatregelenprogramma definieert de technische en financiële middelen die moeten worden ingezet voor het bereiken van de milieudoelen die zijn gedefinieerd in deel 2 van het SDAGE.

► **De begeleidende documenten van het SDAGE**

- ***Algemene presentatie van het waterbeheer en inventarisatie van vervuilende emissies (begeleidende documenten nr. 1 - deel 8)***

Dit presenteert in het bijzonder een overzicht van de inventarisatie van 2013, de opsomming van emissies, verliezen en uitstoten, een overzicht van het Register van beschermde gebieden (wordt bijgevoegd bij de definitieve versie), een voortgangsstaat van het SAGE (Schema voor waterbeheer en -exploitatie) en een overzicht van het SDAGE 2010-2015 (in de definitieve versie).

- ***Genomen maatregelen op gebied van de tarifiering van water en de terugwinning van de kosten (begeleidend document nr. 2 - deel 10)***

Dit deel presenteert de beslissende factoren voor de financiering van de watersector, de jaarlijkse kosten die worden gedragen door de economische spelers, de rekeningen voor het water van het stroomgebied en het terugwinningpercentage van de kosten.

- ***Samenvatting van het maatregelenprogramma van het district Rijn (begeleidend document nr. 3 - deel 11)***

Dit is een samenvatting van het maatregelenprogramma (deel niet ingediend voor raadpleging van de bevolking en de volksvertegenwoordiging).

- ***Samenvatting van het controleprogramma (begeleidend document nr. 4 - deel 13)***

De nationale verordening waarin het kader wordt gedefinieerd voor het uitvoeren van de controleprogramma's is nog niet vastgesteld op moment van opstellen van de SDAGE-projecten, het document 2010-2015 wordt dus bijgewerkt na de consultatiefase.

- ***Controlemiddel voor het evalueren van de uitvoering van het SDAGE (begeleidend document nr. 5 - deel 15)***

De ministeriële verordening waarin de inhoud van het SDAGE wordt gedefinieerd en een lijst wordt gegeven van de nationale controlespelers bedoeld voor het evalueren van de uitvoering van het SDAGE is nog niet vastgesteld op moment van opstellen van de SDAGE-projecten, het document 2010-2015 wordt dus bijgewerkt na de consultatiefase.

- ***Overzicht van de maatregelen die zijn genomen voor het informeren en raadplegen van de bevolking inzake het SDAGE en de maatregelenprogramma's (begeleidend document nr. 6 - deel 16)***

Dit deel wordt opgesteld na de consultatiefase en bevat de beschrijving van de raadplegingprocessen en een overzicht van de integratie van de opmerkingen van de bevolking en de volksvertegenwoordigingen (deel niet ingediend voor raadpleging van de bevolking en de volksvertegenwoordigingen).

- **Milieurapport van het SDAGE (begeleidend document nr. 7 - deel 17)**
Dit deel komt voort uit de toepassing van de Europese richtlijn plannen en programma's. Hiermee kunnen de gevolgen van het SDAGE-project voor het milieu in het algemeen, buiten het water, beter worden beoordeeld.
- **Samenvatting van de methoden en criteria bedoeld voor het evalueren van de chemische toestand en de stijgende trends (begeleidend document nr. 8 - deel 19)**
In afwachting van de kaderelementen van de Directie water en biodiversiteit van het Ministerie belast met ecologie op moment van opstelling van de SDAGE-projecten, wordt dit deel opgesteld na de consultatiefase. Dit deel wordt niet ingediend voor raadpleging van de bevolking en de volksvertegenwoordigingen.
- **Richtlijn voor best practices voor waterbeheer (begeleidend document nr. 9 - deel 20)**
De richtlijn voor best practices voor het beheer van aquatische milieus vormt een richtlijn voor het lezen van het SDAGE voor wat betreft het ecologische beheer van aquatische milieus in de brede zin.

Ter informatie, de delen 3, 7, 9, 12, 14 en 18 zijn specifiek voor het district Maas.

2.2. Hoe behandelen het SDAGE en het maatregelenprogramma de belangrijkste kwesties (inzetten) die voortkomen uit de inventarisatie (2013)?

Door de belangrijkste principes van het SDAGE (deel 4) en de gebiedsgebonden maatregelen van het maatregelenprogramma van het district Rijn kunnen de belangrijkste kwesties (de inzetten) worden bepaald die zijn vastgesteld in de inventarisatie van 2013.

De belangrijkste principes van het SDAGE (deel 4) zijn onderverdeeld in 6 thema's:

- 1: Water en gezondheid;
- 2: Water en vervuiling;
- 3: Water, natuur en biodiversiteit;
- 4: Water en schaarste;
- 5: Water en gebiedsinrichting;
- 6: Water en bestuur.

De gebiedsgebonden maatregelen van het Maatregelenprogramma (MP) zijn onderverdeeld in de volgende terreinen:

- Aquatisch milieu;
- Zuivering;
- Industrie en ambachten;
- Landbouw;
- Hulpbronnen;
- Afval;
- Verspreide vervuiling buiten landbouw;
- Bestuur.

Deze thema's en terreinen zijn opgenomen in **Figuur 1** om het niveau van integratie van de belangrijkste kwesties in het SDAGE en de KRW 2016-2021 te bepalen.

Figuur 1: Overzicht van de integratie van de belangrijkste kwesties (inzetten) voortkomend uit de inventarisatie 2013, in het SDAGE en het maatregelenprogramma 2016-2021.

Belangrijke kwestie uit de inventarisatie (2013)	Integratie in het SDAGE en het maatregelenprogramma (MP)	
Voorkomen in plaats van genezen	SDAGE	Thema's 1, 2, 3, 4, 5 en 6 (deel 4)
	MP	Terreinen: aquatisch milieu, bestuur
Klimaatverandering, een anticiperende inzet	SDAGE	Thema's 1, 2, 3, 4, 5 en 6 (deel 4) Deel 5
	MP	Terreinen: aquatisch milieu, zuivering, industrie en ambachten, landbouw, hulpbronnen
De plaats van het water bij de gebiedsinrichting	SDAGE	Thema's 1, 2, 3, 4, 5 en 6 (deel 4)
	MP	-
Versterken van de samenwerking tussen de landen die het water van de Rijn en de Maas delen	SDAGE	Thema's 1, 2, 3, 4 en 6 (deel 4)
	MP	-
Het informeren en de deelname van de bevolking en de spelers: een voltijds inzet	SDAGE	Thema's 1, 2, 3, 4, 5 en 6 (deel 4)
	MP	-
Ecologisch evenwicht terugvinden	SDAGE	Thema's 2, 3, 4 en 5 (deel 4)
	MP	Terrein: aquatisch milieu
Verwijderen van gevaarlijke stoffen voor het water en het milieu	SDAGE	Thema's 1 en 2 (deel 4)
	MP	Terreinen: industrie en ambachten, zuivering
Verspreide vervuiling: bevorderen van praktijken die geschikt zijn voor de duurzame bescherming van hulpbronnen voor water en natuurlijke aquatische milieus	SDAGE	Thema's 1, 2, 3 en 5 (deel 4)
	MP	Terreinen: landbouw en verspreide vervuiling buiten landbouw
Stedelijke vervuiling: de verhouding kosten/effectiviteit optimaliseren en zich richten op de prioriteiten met een visie die wordt gedeeld door de spelers	SDAGE	Thema's 2, 5 en 6 (deel 4)
	MP	-
De goede oplossingen voor de toekomst bekrachtigen	SDAGE	Thema's 1, 2, 3, 4, 5 en 6 (deel 4)
	MP	-
Hulpbronnen besparen	SDAGE	Thema's 1, 4, 5 en 6 (deel 4)

Belangrijke kwestie uit de inventarisatie (2013)	Integratie in het SDAGE en het maatregelenprogramma (MP)	
	MP	-
Een beheerst waterverbruik en meer evenwichtige bijdragen	SDAGE	Thema 6 (deel 4)
	MP	-

Figuur 2 en Figuur 3 geven een overzicht van de integratie van de internationale inzetten op gebied van water in het SDAGE en het maatregelenprogramma 2016-2021 van het Franse gedeelte van het internationale district Rijn.

Figuur 2: Gezamenlijke inzetten voor het gehele internationale district Rijn

Internationale inzetten		Integratie in het SDAGE en het MP 2016-2021
<i>Internationaal district Rijn</i>	Herstellen van de biologische continuïteit, vergroten van de diversiteit van leefgebieden	Thema's 3 en 5B van het SDAGE Terrein aquatische milieus van het MP
	Verminderen van de verspreide toevoeren die het oppervlaktewater en grondwater wijzigen (nutriënten, fytosanitaire producten, metalen, gevaarlijke stoffen voortkomend uit historische vervuiling en overige)	Thema's 2, 3 en 5 van deel 4 van het SDAGE Terreinen landbouw, verspreide vervuiling buiten landbouw van het MP
	Voortzetten van het verminderen van klassieke druk vanwege tijdelijk industrieel en gemeentelijk afval.	Thema 2 van deel 4 van het SDAGE Terreinen zuivering en industrie en ambachten van het MP
	Verenigen van het gebruik van het water (bevaring, energieproductie, bescherming tegen overstromingen, gebruik met een aanzienlijke invloed op de bezetting van gronden en andere) met de milieudoelen van de KRW.	Thema's 5 en 6 van deel 4 van het SDAGE

Figuur 3: Meer specifieke inzetten voor de werksector Moezel-Saar

Internationale inzetten		Integratie in het SDAGE en het MP 2016-2021
<i>Werksector Moezel-Saar</i>	Verbeteren en herstellen van de continuïteit voornamelijk op de migratiewegen langs de Moezel, de Saar en hun zijtakken, met name voor de migratie van vissen	Thema's 3 en 5B van het SDAGE Terrein aquatische milieus van het MP
	Beschermen en herstellen van aquatische ecosystemen door het verminderen van hydromorfologische wijzigingen en tekorten met name in de zijtakken van de Moezel en de Saar.	Thema's 3 en 5B van het SDAGE Terrein aquatische milieus van het MP
	Voortzetten van de vermindering van klassieke vervuiling, in het bijzonder van nutriënten (stikstof en fosfor) evenals van verspreide toevoeren van landbouwkundige of huiselijke oorsprong die een sterke invloed hebben op de oppervlakte- en grondwateren	Thema's 2, 3 en 5 van deel 4 van het SDAGE Terreinen landbouw, verspreide vervuiling buiten landbouw van het MP
	Verbeteren van de kennis over opkomende verontreinigingen (microverontreinigingen)	Thema's 1 en 2 van deel 4 van het SDAGE
	Voortzetten van de reductie of het uitbannen van vervuilende en gevaarlijke stoffen voor het water (met name PAK's).	Thema's 1 en 2 van deel 4 van het SDAGE Terreinen zuivering en industrie en ambachten van het MP
	Verbeteren van het evenwicht van aquatische milieus door middel van maatregelen in mijnen (steenkolen en	Thema's 1, 2, 3 en 4 van deel 4 van het SDAGE

Internationale inzetten		Integratie in het SDAGE en het MP 2016-2021
	ijzererts)	
	In overeenstemming brengen van het watergebruik zoals bevaring of de hydro-elektrische ontwikkeling en de bescherming van het milieu en de vispopulatie	Thema's 3, 5 en 6 van deel 4 van het SDAGE
	In overeenstemming brengen van beschermmaatregelen tegen overstromingen of ter preventie van overstromingsrisico;s en de milieudoelen van de KRW.	Thema 5 van deel 4 van het SDAGE

2.3. Hoe is de impact van de klimaatverandering geïntegreerd in het SDAGE en het maatregelenprogramma?

Betreffende het SDAGE 2016-2021 is de integratie van de waarschijnlijke effecten van de klimaatverandering vertaald door:

- Aan de ene kant de versterking van de bestaande belangrijkste principes in deel 4 van de eerste beheercyclus 2010-2015 door bijvoorbeeld:
  - Voor het thema Water en vervuiling, in een stedelijke omgeving, zijn er maatregelen ontwikkeld die tegelijkertijd de vervuiling tijdens regen (zie principe T2 - O3.2) beperken en de uitstroming verminderen (zie principe T2 - O4.2.5);
- Aan de andere kant zijn er nieuwe aanpassingsmaatregelen geïntegreerd zoals bijvoorbeeld: voor het thema Water en schaarste raadt het Comité de bassin aan dat de schema's voor het verzekeren van de toevoer van drinkwater en de reflecties voor wat betreft conflicten van potentieel gebruik in het kader van strategieën voor aanpassing aan de klimaatverandering vanaf de beheercyclus 2016-2021, rekening houden met de volgende meest getroffen gebieden in het district Rijn:
  - in het stroomgebied Moezel, toevoer van drinkwater voor de stedelijke gebieden Metz en Nancy;
  - in het stroomgebied van de Ill, irrigatie in de Elzas (waterloop en bijbehorende laag);
  - behoefte aan internationale plannen voor lage waterstand in de Rijn, Moezel-Saar (waarschuwing en beheer);
  - bevaring van de Rijn;
- Tot slot is er een specifiek deel (deel 5) opgesteld genaamd Manieren van integratie van klimaatveranderingen in het SDAGE en de maatregelenprogramma's.

De hoofdmaatregelen van het maatregelenprogramma 2016-2021 die bijdragen aan de aanpassing aan klimaatveranderingen zijn:

- Op het gebied van zuivering en stedelijk milieu, maatregelen waarmee de vervuiling tijdens regen kan worden beperkt door bevordering van insijpeling;
- Op het gebied van aquatisch milieu is het accent gelegd op het herstellen van de waterlopen en vochtige zones;
- Op het gebied van landbouw dragen de verlaging van verspreide bijdragen en ontwikkelingsmaatregelen voor duurzame praktijken met lage inputs bij aan het

- verbeteren van de kwaliteit van het oppervlaktewater en grondwater in de zomerperiode;
- Op gebied van hulpbronnen op het terrein van het SAGE van het Buntsandstein, het gebruiken van vervangende of aanvullende hulpbronnen en maatregelen voor waterbesparing.

2.4. Wat zijn de invloeden van het SDAGE en het maatregelenprogramma (MP) op het milieu?

In het kader van de milieuanalyse die voortkomt uit de richtlijn plannen en programma's (Europese richtlijn van 27 juni 2001) is elke richting van het SDAGE en elke maatregel van het MP geanalyseerd met betrekking tot de milieu-inzetten gepresenteerd in **Figuur 4**. Met deze analyse kunnen de milieucompartmenten worden bepaald en de inzetten waarop het principe een mogelijk effect heeft, en of het effect een verwachte positieve of negatieve invloed heeft.

De evaluatie toont aan dat het opstellen van het SDAGE deze op een goede manier integreert, waarbij dit in zijn geheel zeer positieve effecten heeft op de verschillende milieuonderdelen.

De belangrijkste aspecten van deze analyse zijn samengevat in **Figuur 4**.

Figuur 4: Samenvatting van de effecten van het SDAGE op het milieu

Inzet waarop het SDAGE en het MP invloed hebben	Aard van de positieve effecten van het SDAGE en het MP op de inzet
Menselijke gezondheid	<ul style="list-style-type: none"> - Verbetert de kwaliteit van het opgevangen water en van zwemwater - Verbetert de kennis op gebied van optredende vervuilingen - Vermindert de gezondheidsrisico's in verband met de kwaliteit van water en het gebruik van giftige producten - Vermindert het gebruik van fytosanitaire producten en de emissie van vervuilende stoffen
Water	<ul style="list-style-type: none"> - Verbetert de waterkwaliteit en behoudt het kwantitatieve evenwicht dankzij vele maatregelen (eerste doel van het SDAGE en het MP) - Geeft voorrang aan het verbeteren van de waterkwaliteit in verslechterde waterwingebieden en het voorkomen van vervuiling tijdens regen. - Bevordert de ontwikkeling van innovatieve technieken en preventieve acties - Vermindert het gebruik van fytosanitaire producten en de emissie van vervuilende stoffen
Biodiversiteit en landschappen	<ul style="list-style-type: none"> - Draagt bij aan het herstel van de werking van deze milieus - Draagt bij aan de diversificatie van landschappen en bodemmilieus door aanbevelingen over de manieren van gebruik van de bodem, het creëren van vochtige milieus en tegelijkertijd, door andere principes, het beperken van de artificialisering van de bodem - Heeft een positief effect op de locaties Natura 200 van het type meer, rivier of gemengd
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> - Vermindert het overstromingsrisico door het verlagen van de uitstromingen, het beheren van de debieten tijdens regen, het verhogen van de opslagcapaciteiten in de grote bassins en het verbeteren van de milieuweringen

Inzet waarop het SDAGE en het MP invloed hebben	Aard van de positieve effecten van het SDAGE en het MP op de inzet
	- Richt zich met name op het beperken van tijdelijke of ongewenste vervuiling op locaties in verband met technologische risico's
Bodem en ondergrond	- Bevordert het beheer en de behandeling van vervuilde locaties en bodems - Beperkt de artificialisering van de bodem
Afval	- Bevordert de verspreidingsweg door herstel van het vertrouwen door het verbeteren en controleren van de kwaliteit van slib - Vermindert afval van de verpakkingen van fytosanitaire producten
Lucht, energie en broeikaseffect	- Vermindert het gebruik van fytosanitaire producten of giftige stoffen voortkomend uit vervuilde locaties en grond - Vermindert algemeen de uitstoot van broeikasgassen
Landschapsinrichting	- Sterke band met de landschapsinrichting met voorschriften bestemd voor verstedelijkingsdocumenten, toevoergebieden voor waterwingebieden door zich te richten op de manieren van gebruik van de grond, de recycling van braakland, zwemlocaties
Klimaatverandering	- Houdt rekening met de klimaatverandering - Houdt rekening met de ontwikkeling van milieus en soorten, de potentiële hydrologische ontwikkelingen - Maakt het mogelijk om aan te passen aan de klimaatverandering door te anticiperen op ontwikkelingen
Collectief beheer	- Houdt rekening met de noodzaak van collectief beheer op een aangepaste schaal - Versterkt het overleg door zich te richten op de gezamenlijke beheertools zoals het SAGE of de transversale planningtools zoals Territoriale coherentieschema's (SCOT). - Zorgt voor een verbinding tussen de spelers voor water en die voor de landschapsinrichting - Beveelt werk op een aangepaste schaal aan - Houdt rekening met de sociaaleconomische aspecten van de geplande acties - Bevordert het verschijnen van opdrachtgevers
Ecologisch burgerschap	- Bevordert de betrokkenheid van iedereen - Versterkt de informatie voor het grote publiek en maakt alle betrokken spelers bewust - Stimuleert ecologisch verantwoordelijk handelen door overheidsspelers

3. Presentatie van de doelen voor de toestand van de waterlichamen van het district Rijn

3.1. Oppervlaktewaterlichamen

3.1.1 Methodologische elementen

Na het vaststellen van de mogelijke en benodigde maatregelen voor het behalen van de milieudoelen is het nodig om te weten of en wanneer het doel van goede toestand kan worden bereikt voor elke waterlichaam.

Om een afwijking van de goede toestand in 2015 te kunnen rechtvaardigen in overeenstemming met de KRW (artikel 4 van de KRW), zijn er in theorie twee mogelijkheden:

- of er zijn geen maatregelen om de goede toestand te bereiken voor 2027, in welk geval er een afwijking kan worden aangevraagd op doelniveau (de afwijkingsaanvraag bestaat bijvoorbeeld uit het bereiken van een gemiddelde toestand in 2021 voor de parameter "sulfaten" en de goede toestand voor alle andere parameters voor waterlichaam X. Dit wordt aangeduid door de minst strikte doelterm);
- of er zijn maatregelen voor het bereiken van de goede toestand, maar het is technisch of economisch niet mogelijk om deze uit te voeren of hun effecten te zien voor 2015. In dat geval kan er een afwijking in de termijn worden aangevraagd, die echter niet later mag worden dan 2027 (de afwijkingsaanvraag bestaat dan uit het bereiken van de goede toestand in 2027 voor waterlichaam Y).

► **Termijnverschuiving**

Binnen de KRW zijn er drie redenen mogelijk voor het aanvragen van deze twee afwijkingen:

- reden 1: technische haalbaarheid: er is geen enkele huidige technologie waarmee de goede toestand kan worden behaald, of de realisatietijd voor de benodigde werkzaamheden voor het invoeren van een maatregel is te lang om een goede toestand te bereiken voor 2015;
- reden 2: natuurlijke omstandigheden: het natuurlijke milieu stoot zelf schadelijke stoffen uit, of de reactietijd van het milieu op de maatregel is te lang om een goede toestand te bereiken voor 2015;
- reden 3: buitensporige kosten: de maatregelen zijn te kostbaar om collectief te worden gesteund voor 2015.

Deze redenen zijn cumuleerbaar en werken op elkaar in. Om een doel te koppelen aan een waterlichaam moeten deze redenen dus gezamenlijk worden bekeken, type maatregel voor type maatregel.

Dit heeft er toe geleid dat elk waterlichaam maatregel voor maatregel is bekeken om te bepalen of een deze drie afwijkingsredenen van toepassing is.

Hier een concreet voorbeeld om deze benadering te illustreren:

We nemen een waterlichaam waarvoor:

- De technische termijn voor implementatie van de hydromorfologische maatregelen zes jaar is;
- De kosten voor deze maatregelen extreem hoog zijn en moeten worden verspreid over 12 jaar;
- De reactietermijn van het milieu nul is.

De termijn voor het bereiken van het doel is dus 12 jaar (het maximum van de technische termijn van zes jaar en de economische termijn van 12 jaar), waarbij indien nodig de reactietermijn van het milieu wordt opgeteld (die nul is in ons voorbeeld), vandaar een totaal van 12 jaar vanaf 2015 om de goede toestand te bereiken. Omdat er voor de toestand van dit waterlichaam geen andere maatregelen nodig zijn dan die met betrekking tot de hydromorfologie, is het doel van goede ecologische toestand voor dit waterlichaam dus uitgesteld tot 2027 vanwege de directe toepassing van de maatregelen.

► Geval van minder strikte doelen

Voor het SDAGE van cyclus 1 (2010-2015) is op Europees en nationaal niveau besloten om alleen in uitzonderingsgevallen minder strikte doelen te stellen, vanwege de te ver in de toekomst liggende vervaltermijn van 2027. Zo is er in het stroomgebied Rijn-Maas geen enkele oppervlaktewaterlichaam waarvoor een minder strikt doel is vastgesteld.

De uitzonderingen zijn dus opgenomen in de termijnrapporten, volgens een methode die is goedgekeurd door het Comité de bassin aan het einde van een breed overleg en die geen vragen heeft opgeroepen bij de Europese Commissie. Het Comité de bassin heeft bij de vergadering van 25 april 2014 gesteld dat het vaststellen van minder strikte doelen voor ecologische en chemische toestand beperkt zal blijven en pas effectief kan worden als er een zeer krachtig argument wordt geleverd.

Aan het eind van de openbare raadpleging zal er uitsluitend een minder strikt doel worden vastgesteld, als er, aan het eind van een diepgaand onderzoek, een robuust argument kan worden gegeven dat ontvankelijk is voor de KRW.

Zo is er, op dit moment, een tijdelijke lijst voor het district Rijn opgesteld van oppervlaktewaterlichamen die in aanmerking komen voor een minder strikt doel voor bepaalde parameters. Om deze lijst op te stellen is het volgende proces gevolgd. Voor waterlichamen die niet in goede ecologische toestand zijn (inventarisatie 2013, gegevens 2010-2011 voor oppervlaktewaterlichamen) en waarbij de termijn waarbij de voorziene kosten van de maatregelen acceptabel worden, groter is dan 4 cycli (*na 2039*), kan worden gesteld dat de waterlichamen in aanmerking komen voor een minder strikte ecologische doel. Er is ook rekening gehouden met een expertise over de impact van de maatregelen.

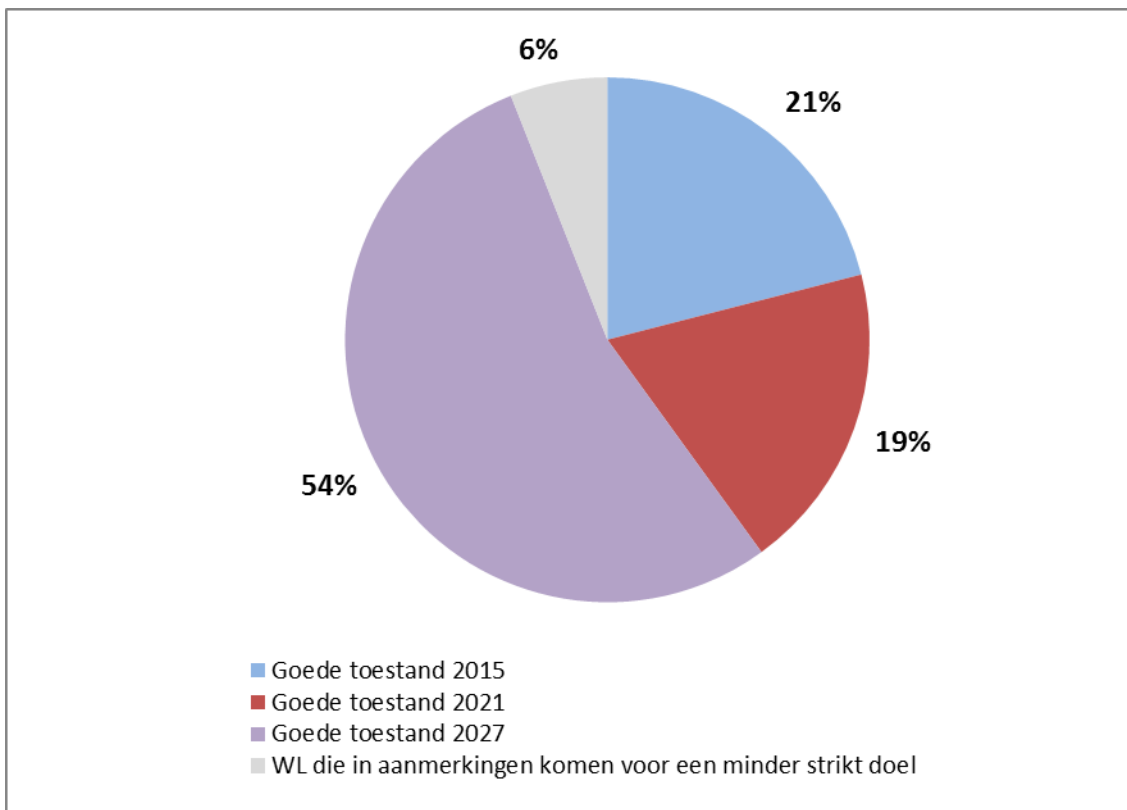

3.1.2 Resultaten van de doelen voor de ecologische toestand en de chemische toestand van oppervlaktewaterlichamen van het district Rijn

► Doelen voor ecologische toestand

Voor het district Rijn heeft 21% van de oppervlaktewaterlichamen als doel de goede toestand in 2015 te bereiken, 19 % in 2021 en 54 % in 2027. 6% van de waterlichamen komt in aanmerking voor een minder strikt doel (zie Figuur 5).

Figuur 5: Doelen voor ecologische toestand van oppervlaktewaters van het district Rijn (totaal aantal waterlichamen: 498)

De 28 waterlichamen die in aanmerking komen voor een minder strikt ecologisch doel zijn:

- 25 voor de werksector Moezel-Saar: ALBE 1, ALZETTE, BEAULONG, BIBICHE, BRENON, EURON, FENSCH, IHNERBACH, LONGEAU (AFFL. YRON), MAUCHERE, NATAGNE, ORNE 1, RAWE, ROSSELLE 2, ROSSELLE 3, RUISSEAU DE GONDREXANGE, RUISSEAU DE GUEBLANGE, RUISSEAU DE L'ETANG DE NOLWEIHER, RUISSEAU DU MOULIN D'ORVILLERS, RUPT DE MAD 1, RUPT DE MAD 2, SARRE 3, SEILLE 1, ST-PIERRE en YRON ;
- Drie voor de werksector Bovenrijn: SELTZBACH, TRAUBACH en WAPPACHGRABEN.

De verdeling per werksector van de doelen voor ecologische toestand van oppervlaktewaterlichamen is samengevat in Figuur 6.

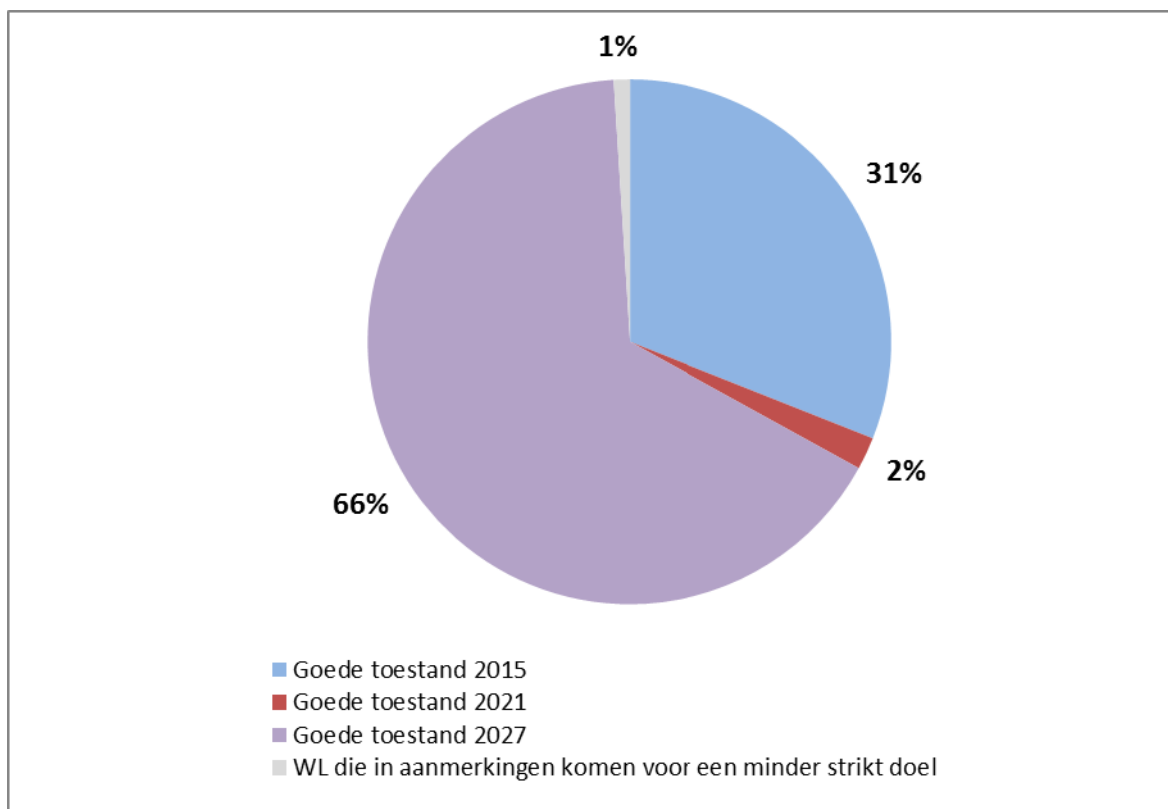
Figuur 6: Verdeling per werksector van de tijdelijke schattingen van doelen voor ecologische toestand (% waterlichamen) voor het district Rijn

Doelen	Werksector Moezel-Saar (Aantal waterlichamen: 287)	Werksector Bovenrijn (Aantal waterlichamen: 211)
Goede toestand 2015 of 2021	29%	57%
Goede toestand 2027	62%	42%
Komen in aanmerking voor minder strikt doel	9%	1%

► **Doelen voor chemische toestand**

Voor het district Rijn heeft 31% van de oppervlaktewaterlichamen als doel de goede chemische toestand in 2015 te bereiken, 2% in 2021 en 66% in 2027. 1% van de waterlichamen komt in aanmerking voor een minder strikt doel (zie [Figuur 7](#)).

Figuur 7: Doelen voor chemische toestand van oppervlaktewaters van het district Rijn (aantal waterlichamen: 498)

De waterlichamen die in aanmerking komen voor een minder strikt chemisch doel zijn:

- Voor de werksector Moezel-Saar: ALBE 1 en SARRE 3;
- Voor de werksector Bovenrijn: ANDLAU 2 en THUR 2.

De verdeling per werksector van de doelen voor chemische toestand van oppervlaktewaterlichamen is samengevat in [Figuur 8](#).

Figuur 8: Verdeling per werksector van de tijdelijke schattingen van doelen voor ecologische toestand (% waterlichamen) voor het district Rijn

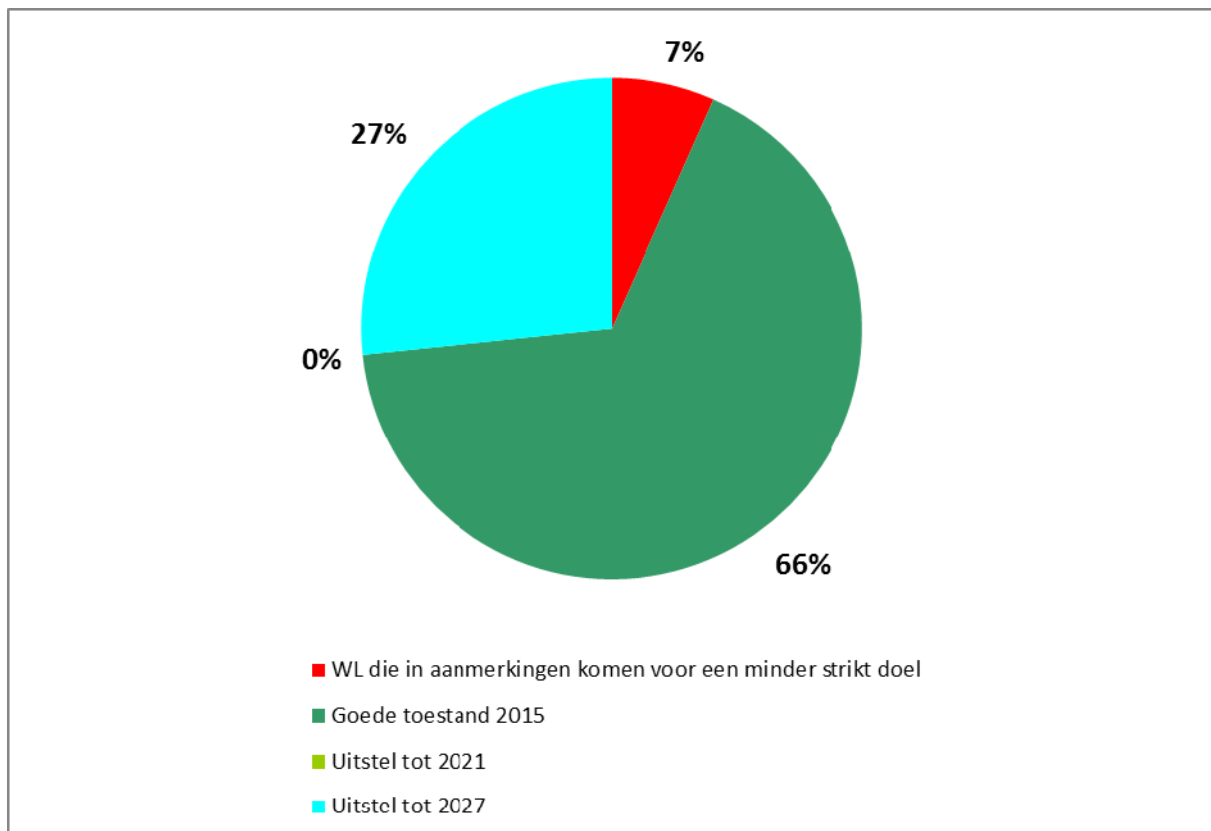
Doelen	Werksector Moezel-Saar (Aantal waterlichamen: 287)	Werksector Bovenrijn (Aantal waterlichamen: 211)
Goede toestand 2015 of 2021	28%	39%
Goede toestand 2027	71%	60%
Minder strikt doel	1%	1%

3.2. Grondwaterlichamen

► Doelen voor chemische toestand

Voor het district Rijn hebben tien van de 15 grondwaterlichamen een doel van goede toestand in 2015 (zie [Figuur 9](#)). Waterlichaam nr. FRCG026: Mijnreservoir - IJzerbekken van de Lorraine, gelegen in de werksector Moezel-Saar heeft een minder strikt doel voor 2015 om redenen van technische haalbaarheid en natuurlijke omstandigheden in een context van aantasting vanwege oude mijnactiviteiten.

Figuur 9: Verdeling van de doelen voor de chemische toestand van de grondwaterlichamen van het district Rijn (N = 15)

► Doelen voor kwantitatieve toestand

Eén waterlichaam (nr. FRCG005: Ingesloten Vogezer zandsteen niet-gemineraliseerd) heeft een verlengd doel voor goede toestand voor 2021. Deze heeft een lokaal verstoord evenwicht rechts van de zone voor waterverdeling (ZRE)

3.3. De doelen voor vermindering van stoffen

Zoals bij het SDAGE van 2009 (cyclus 2010-2015) worden er stoffen gebruikt voor het bepalen van de ecologische toestand van oppervlaktewaterlichamen. Het gaat om metalen en pesticiden. Voor het updaten van het SDAGE in 2015 (cyclus 2016-2021), is deze lijst veranderd.

De doelen voor reductie van emissies, afval en verliezen van stoffen die moeten worden bereikt in 2021 ten opzichte van de emissies in 2010 zijn:

- **geen specifiek doel in 2021:** dit gaat in hoofdzaak om verboden stoffen waarvoor er geen emissies meer zijn, het doel van afschaffing wordt dus als bereikt beschouwd;
- **doel van matige reductie van -10%** Dit betreft:
  - verboden stoffen waarvoor er nog emissiebronnen zijn, omdat er acties mogelijk zijn vanwege verliezen in het milieu vanuit voorraden die voor het verbod zijn aangelegd;
  - stoffen waarvan de emissiebronnen slecht bekend zijn (verspreide emissie) en waarvoor efficiënte acties moeilijk in te stellen zijn;
  - stoffen die net zijn opgenomen op de lijsten van prioritaire gevaarlijke stoffen of gevaarlijke stoffen en waarvoor de eerste acties in werking zullen treden in de maatregelenprogramma's van de tweede beheercyclus 2016-2021.
- **doel van ambitieuze reductie van -30%** Dit betreft toegestane stoffen met geïdentificeerde en beheersbare emissies waarvoor acties mogelijk zijn op de belangrijkste bronnen;
- **doel van mogelijke onderdrukking -100%.** Dit is het geval voor prioritaire gevaarlijke stoffen die zijn vastgesteld voor cyclus 1 (2010-2015). Er kan onderscheid worden gemaakt tussen:
  - toegestane stoffen met emissies waarvoor acties mogelijk zijn op de belangrijkste bronnen;
  - toegestane stoffen voor bepaalde gebruiken of onbedoeld gegenereerde stoffen met emissies en waarvoor een beperkte actie mogelijk is.

Het aantal stoffen of stoffenfamilies dat getroffen worden door een reductiedoel staat gespecificeerd in

Figuur 10.

Figuur 10: Overzicht van reductiedoelen voor stoffen in het oppervlaktewater ten opzichte van de emissies van 2010 (in aantal stoffen)

Reductiedoel	Termijn		
	2021	2028	2033
-100%	10	3	9
-30%	18	0	0
-10%	20	0	0

Dezelfde stof kan twee verschillende reductiedoelen hebben zoals -10% in 2021 en -100% in 2028.

De tien stoffen met een reductiedoel van 100 in 2021 zijn (zie **Figuur 11**):

Figuur 11: Lijst van stoffen met een reductiedoel van 100% in 2021

Stof	Familie
Cadmium	Zware metalen
Kwik	Zware metalen
Pentachloorbenzeen	pesticiden
Hexachloorbenzeen	pesticiden
Chlooralkanen C10-C13	Industriële verontreinigende stoffen
Tributyltin en samenstellingen	Industriële verontreinigende stoffen
PBDE	Industriële verontreinigende stoffen
Hexachloorbutadieen	Industriële verontreinigende stoffen
Nonylfenolen	Industriële verontreinigende stoffen
PAK	PAK

4. Presentatie van het maatregelenprogramma

Het maatregelenprogramma heeft niet als doel om een uitputtende lijst te geven van alle acties op gebied van water. Er staan alleen acties in waarmee de milieudoelen bereikt kunnen worden die zijn vastgelegd in het SDAGE.

4.1. Procedure voor het opstellen van het maatregelenprogramma

► Gezamenlijke constructie

Om de samenwerking tussen de betreffende administraties te versterken en gezamenlijke actieprioriteiten vast te stellen, is het accent gelegd op het gezamenlijk vaststellen van het maatregelenprogramma. Zo zijn er ongeveer 150 personen betrokken geweest bij het vaststellen van de maatregelen voor het hele stroomgebied Rijn-Maas, afkomstig uit alle betrokken rijksdiensten en openbare instellingen.

► Maatregelenprogramma gericht op de prioriteiten

De geïdentificeerde maatregelen zijn erop gericht (zie prioriteiten gedefinieerd in **Figuur 12**) de milieudoelen van de KRW te bereiken, waarbij gelet is op de synergie met de richtlijn Overstromingen en rekening is gehouden met de klimaatverandering.

Figuur 12: De belangrijkste actielijnen per terrein zoals vastgesteld voor het maatregelenprogramma

Terrein	Voorrang
Aquatisch milieu	<ul style="list-style-type: none"> - Continuïteit: prioriteit voor de begaanbaarheid van bouwwerken in geklasseerde waterwegen (artikel L214-17-2 Franse milieuwet) - Herstel van waterwegen: prioriteit voor ambitieuze operaties - Vochtige zones: een krachtige inzet (aankoop, herstel)
Landbouw	<ul style="list-style-type: none"> - Heroveren van de kwaliteit van verslechterde waterwingebieden - Aanpassen van de praktijken in zones die zijn verslechterd door nitraten en/of pesticiden
Industrie en ambachten	<ul style="list-style-type: none"> - Gerichte inspanningen dankzij de inventarisatie van emissies
Zuivering	<ul style="list-style-type: none"> - Beter behandelen van het regenprobleem - De acties richten op de waterlichamen in slechte staat op gebied van macrovervuiling
Alle terreinen	Rekening houden met de klimaatverandering

► Maatregelenprogramma dat rekening houdt met de invloed van de klimaatverandering

De belangrijkste invloeden van de klimaatverandering voor het stroomgebied Rijn-Maas zijn de toename van de frequentie van extreme klimatologische gebeurtenissen (hoogwater, lage waterstand, enz.)

Over het algemeen worden gesteld dat maatregelen die gericht zijn op het verlagen van een bron die druk legt op het wijzigen van de toestand van waterlichamen, op het verbeteren van de milieukennis en op het bevorderen van het behoud van aquatische milieus, door hun aard de invloed van de klimaatverandering integreren.

De elementen voor aanpassing aan de klimaatverandering zijn opgenomen zoals aangegeven in paragraaf 2.3.

4.2. De maatregelen

De maatregelen in het maatregelenprogramma worden onderverdeeld in nationale maatregelen en gebiedsgebonden maatregelen.

► Nationale maatregelen

De nationale maatregelen komen in hoofdzaak overeen met de basismaatregelen in de zin van de KRW. Deze vormen de "minimale vereisten" die voortvloeien uit de toepassing van andere Europese richtlijnen (artikel 11.3.a van de KRW en deel A van bijlage VI, zoals bijvoorbeeld richtlijn 76/160/EEG over zwemwater) of voortvloeien uit de nationale regelgeving (artikelen 11.3b t/m l van de KRW).

De nationale maatregelen zijn:

- wet- en regelgevende maatregelen die normen definiëren, evenals verplichtingen voor het nemen van technische maatregelen (goedkeuringsprocedure krachtens artikel L.214-2 van de Franse milieucode, klassering van waterwegen krachtens artikel L.214-17 van dezelfde wet en verplichtingen die hieruit voortvloeien, droogheidsverordening, zone van waterverdeling en verdeling van bruikbare volumes);
- maatregelen voor het controleren van de toepassing van de wetgeving (Franse waterwet, geklasseerde installaties voor milieubescherming, actieprogramma's tegen nitraat, Wet inzake openbare gezondheid);
- economische en fiscale maatregelen die de principes van terugwinning van de kosten, van de vervuiler betaalt en van stimulerende tarieven tot uitvoering brengen (artikel 9 van de KRW), aanzetten tot het uitvoeren van maatregelen of de spelers begeleiden bij hun realisatie (vergoedingen, interventieprogramma's, terugwinning van kosten, Europese financiering, andere financieringen).

► Gebiedsgebonden maatregelen

De gebiedsgebonden maatregelen zijn specifiek voor elk hydrografische district en komen overeen met de lokale toepassing van basismaatregelen (zoals bijvoorbeeld het in normen vastleggen van de vereisten van de richtlijn "Stedelijk afvalwater (SAW)" voor een waterzuiveringstation van een gemeente om de goede toestand te bereiken) en met aanvullende maatregelen (bijvoorbeeld: het herstellen van een waterloop).

Deze kunnen zijn:

- administratief. Het gaat dan om de belangrijkste principes en verordeningen van het SDAGE (zie deel 4 van het SDAGE);
- technisch. Het kan dan gaan om werkzaamheden (bijvoorbeeld: herstel van de natuurwaarden van een waterloop), bestuursacties (bijvoorbeeld: instellen of bekrachtigen van een SAGE) of onderzoeken (bijvoorbeeld: opstellen van een algemeen schema voor gebruik van het water).
-

4.3. De gebiedsgebonden maatregelen van het maatregelenprogramma per terrein

De gebiedsgebonden maatregelen zijn vastgesteld om het hoofd te bieden aan de druk die is geïdentificeerd in de inventarisatie van 2013 en waardoor de inzetten en de belangrijkste principes die voorkomen in het SDAGE, zijn vastgesteld. Ze worden hierna weergegeven per terrein.

► **De gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein "Aquatich milieu"** die zijn vastgesteld voor het district Rijn zijn:

- Maatregel **MIA0202**: die bestaat uit het uitvoeren van een klassieke operatie voor herstel van de waterloop;
- Maatregel **MIA0203**: die bestaat uit het uitvoeren van een brede operatie voor het herstel van alle functies van een waterloop en zijn zijtakken
- Maatregel **MIA0204**: die bestaat uit het inrichten of verwijderen van een werkstuk (te definiëren);
- Maatregel **MIA0401**: die bestaat uit het verminderen van de invloed van een watervlak of een afgraving op oppervlakte- en grondwater;
- Maatregel **MIA0402**: die bestaat uit het toepassen van operaties voor het ecologische onderhouden of herstellen van een watervlak;
- Maatregel **MIA0601**: die bestaat uit het verkrijgen van het grondbeheer van een vochtige zone;
- Maatregel **MIA0602**: die bestaat uit het herstellen van een vochtige zone;

De gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein "aquatische milieus" zijn samengevat in **Figuur 13** waarin de belangrijkste principes van het SDAGE worden aangegeven waaruit ze voortvloeien.

Figuur 13: Gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein "aquatische milieus"

Belangrijkste principes	Code van de maatregel	Naam van de maatregel
T3-02, T3-03, T3-04, T3-05	MIA0202	Herstel van waterlopen
T3-02, T3-03, T3-04, T3-05	MIA0203	Herstellen van de natuurwaarden van waterlopen
T3-03, T3-05	MIA0304	Verbeteren van de ecologische continuïteit van waterlopen
T3-02, T3-04, T3-05	MIA 0401	Verminderen van de invloed van watervlakken
T3-02	MIA0402	Aanwenden van operaties voor het ecologische onderhouden of herstellen van een watervlak
T3-07	MIA0601	Grondbeheer van vochtige zones
T3-02, T3-03, T3-04, T3-07	MIA0602	Herstel van een vochtige zone

► De gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein "zuivering" die zijn vastgesteld voor het district Rijn zijn:

- Maatregel **ASS0101** die bestaat uit het uitvoeren van een algemeen onderzoek en een richtplan;
- Maatregel **ASS0201**: die bestaat uit verbeteringswerkzaamheden voor het beheer en de behandeling van regenwater;
- Maatregel **ASS13** (0901): die bestaat uit het creëren/opnieuw instellen/verbeteren van een zuiveringsstation, punt voor afvalwater, slib en legingsmateriaal.

De gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein "zuivering" zijn samengevat in **Figuur 14** waarin de belangrijkste principes van het SDAGE worden aangegeven waaruit ze voortvloeien.

Figuur 14: Gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein "zuivering"

Belangrijkste principes	Code van de maatregel	Naam van de maatregel
T2-O2	ASS0101	Algemeen onderzoek en richtplan
T2-O3, T5A-O5, T5B-O1	ASS0201	Strikt regen
T2-O1, T2-O3	ASS13	Zuiveringsstation, punt voor afval, slib en legingsmateriaal

► De gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein "industrie en ambachten" die zijn vastgesteld voor het district Rijn zijn:

- Maatregel **IND0101** die bestaat uit het uitvoeren van een algemeen onderzoek of een richtplan betreffende de reductie van vervuiling voortkomend uit de industrie en de ambachten;
- Maatregel **IND0401** die bestaat uit het aanpassen van een hulpmiddel voor het verzamelen of behandelen van industrieel afval gericht op het onderhouden en betrouwbaarder maken van de prestaties;
- Maatregel **IND0601** die bestaat uit het uitvoeren van maatregelen gericht op het verminderen van vervuiling die in eerste instantie is gekoppeld aan industriële locaties en "vervuilde locaties en gronden";
- Maatregel **IND12** die bestaat uit het invoeren van werkzaamheden voor verwijdering van vervuiling met schone technologie - Met name voor gevaarlijke stoffen;
- Maatregel **IND13**: die bestaat uit het verminderen van vervuiling buiten gevaarlijke stoffen.

De gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein "industrie en ambachten" zijn samengevat in

Figuur 15 waarin de belangrijkste principes van het SDAGE worden aangegeven waaruit ze voortvloeien.

Figuur 15: Gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein "industrie en ambachten"

Belangrijkste principes	Code van de maatregel	Naam van de maatregel
T2-01	IND0101	Uitvoeren van een algemeen onderzoek of een richtplan betreffende de reductie van vervuiling voortkomend uit de industrie en de ambachten
T2-01	IND0401	Aanpassen van een hulpmiddel voor het verzamelen of behandelen van industrieel afval gericht op het onderhouden en betrouwbaarder maken van de prestaties
T2-01	IND0601	Uitvoeren van maatregelen gericht op het verminderen van vervuiling die in eerste instantie is gekoppeld aan industriële locaties en "vervuilde locaties en gronden"
T2-01, T2-02, T2-03	IND12	Werkzaamheden voor het verwijderen van vervuiling met schone technologie. Met name voor gevaarlijke stoffen
T2-01, T2-03	IND13	Verminderen van vervuiling buiten gevaarlijke stoffen

► **De gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein "landbouw"** die zijn vastgesteld voor het district Rijn zijn:

- Maatregel **AGR0202** die bestaat uit het beperken van de overdracht van inputs en erosie boven de vereisten van de Richtlijn nitraten;
- Maatregel **AGR0303** die bestaat uit het beperken van het aandeel landbouwpesticiden en/of het gebruiken van alternatieve praktijken voor fytosanitaire behandeling;
- Maatregel **AGR0401** die bestaat uit het invoeren van duurzame praktijken (biologisch, grasoppervlak, wisselbouw, grondbeheer);
- Maatregel **AGR05** die bestaat uit het opstellen van een actieplan AAC (Toevoergebied voor waterwingebieden).

De gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein "landbouw" zijn samengevat in **Figuur 16** waarin de belangrijkste principes van het SDAGE worden aangegeven waaruit ze voortvloeien.

Figuur 16: Gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein "landbouw"

Belangrijkste principes	Code van de maatregel	Naam van de maatregel
T2-04	AGR 0202	Beperken van de overdracht van inputs en erosie boven de vereisten van de Richtlijn nitraten
T2-04	AGR 0303	Beperken van het aandeel landbouwpesticiden en/of het gebruiken van alternatieve praktijken voor fytosanitaire behandeling
T2-04, T2-06	AGR 0401	Instellen van duurzame praktijken (biologisch, grasoppervlak, wisselbouw, grondbeheer)
T1-01, T2-04, T2-06	AGR 05	Opstellen van een actieplan AAC (Toevoergebied voor waterwingebieden)

► **De gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein "hulpbronnen"** die zijn vastgesteld voor het district Rijn zijn:

- Maatregel **RES0101** die bestaat uit het opstellen van een richtplan of algemeen onderzoek;
- Maatregel **RES0202** die bestaat uit het instellen van een hulpmiddel voor waterbesparing bij particulieren of overheden;
- Maatregel **RES0701** die bestaat uit het instellen van een vervangende hulpbron.

De gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein "hulpbronnen" zijn samengevat in **Figuur 17** waarin de belangrijkste principes van het SDAGE worden aangegeven waaruit ze voortvloeien.

Figuur 17: Gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein "hulpbronnen"

Belangrijkste principes	Code van de maatregel	Naam van de maatregel
T1-O1, T2-O4, T2-O6	RES0101	Opstellen van een richtplan of een algemeen onderzoek
T1-O1, T2-O1, T2-O5	RES0202	Instellen van een vervangende hulpbron
T4-O1, T5B-O1	RES 0701	Vervangende of aanvullende hulpbron

► **De gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein "verspreide vervuiling buiten landbouw"** die zijn vastgesteld voor het district Rijn zijn: maatregel **COL0201** die bestaat uit het beperken van de verspreide of tijdelijke toevoeren van niet landbouwkundige pesticiden en/of het gebruiken van alternatieve praktijken

► **De gebiedgebonden maatregelen voor het terrein "bestuur"**

Deze maatregelen worden bepaald voor elk district. De werkzaamheden zijn bezig.

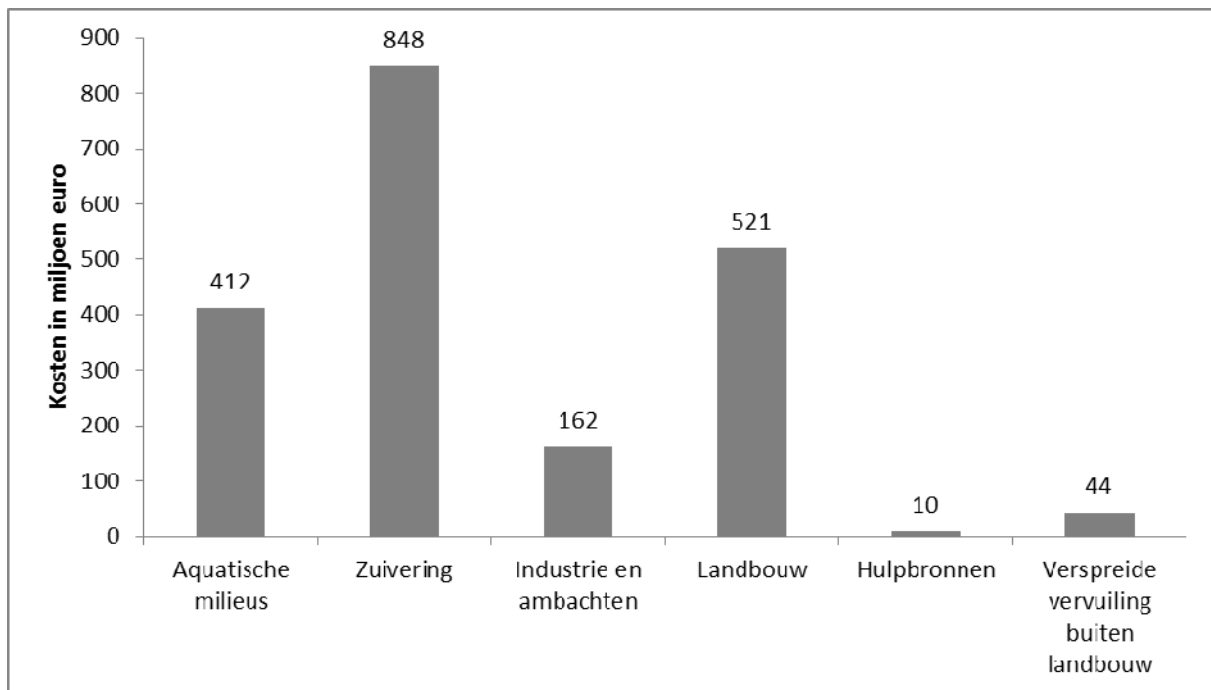
4.4. De kosten van het maatregelenprogramma

Op dit moment hebben de geschatte algemene kosten voor de maatregelen voor de periode 2016-2027 voor het district Rijn een grootte van twee miljard euro waarvan 21% voor aquatisch milieu, 42% voor zuivering, 8% voor industrie en ambachten, 21% voor landbouw, 1% voor hulpbronnen, 2% voor verspreide vervuiling buiten landbouw. De kosten voor het terrein bestuur moeten nog worden opgesteld (zie

Figuur 18).

Deze kosten zijn inclusief de becijfering van Tijdelijke gewassen voor het opvangen van nitraten (CIPAN) en grasbanden geplaatst in het kader van de uitvoering van de Richtlijn nitraten (7 miljoen euro per jaar voor de periode 2016-2027). De kosten voor aanpassing van de doses nutriënten in het kader van een evenwicht tussen de plantbehoeften en het gehalte van elke stof (mest, effluënten van veeteelt, enz.) en het aanpassen aan de normen van veeteeltgebouwen konden niet berekend worden.

Figuur 18: Kosten van de maatregelen in miljoen euro (2016-2027) voor het district Rijn

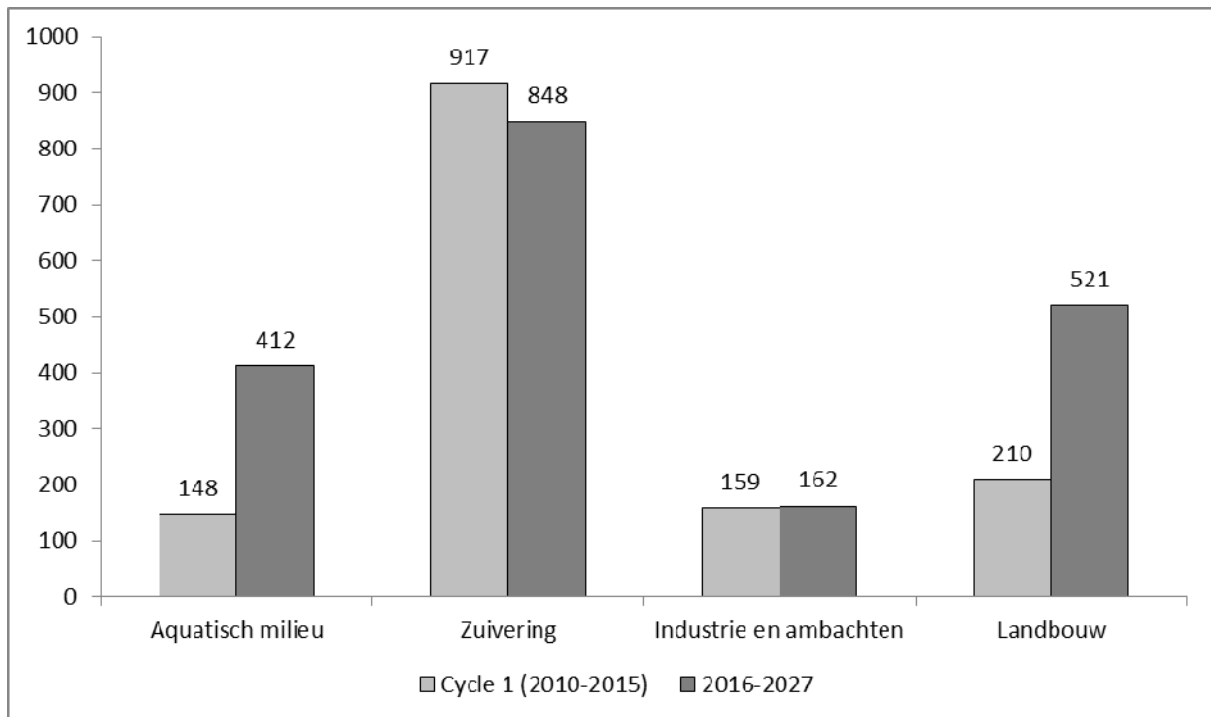

Als men de geraamde bedragen voor de maatregelen uit cyclus 1 (2010-2015) vergelijkt met die geschat voor de periode 2016-2027 kan worden opgemerkt dat de bedragen voor gebiedsgebonden acties voor de terreinen Aquatisch milieu en Landbouw een aanzienlijke stijging laten zien. Betreffende Aquatisch milieu waren de gemiddelde jaarlijkse kosten van het maatregelenprogramma 25 miljoen euro voor cyclus 1 (2010-2015). Dit wordt 34 miljoen voor de periode 2016-2027, oftewel een stijging van bijna 40% van de jaarlijkse kosten. Voor het deel landbouw, zijn de jaarlijkse kosten voor het maatregelenprogramma gegroeid van 35 miljoen euro per jaar voor cyclus 1 (2010-2015) voor het district Rijn naar 43 miljoen euro voor de periode 2016-2027, oftewel een stijging van bijna 25% (zie

Figuur 19).

Figuur 19: Verdeling van de kosten van gebiedsgebonden acties per terrein voor cyclus 1 (2010-2015) en voor de periode 2016-2027

4.5. Overzichtsbladen voor gebiedsgebonden acties.

Het maatregelenprogramma bevat ook een algemeen overzichtsblad voor het district Rijn en voor elk elementair stroomgebied uit het district. Dit overzichtsblad bevat de volgende informatie:

- op schaal van het district en de werksector
  - een tabel met per terrein de doelen van de acties die moeten worden behaald aan het einde van de periode 2016-2027
  - een overzicht van de gebiedsgebonden acties en de bijbehorende kosten.

- op schaal van het elementaire stroomgebied
  - een kaart met voor elk stroomgebied van een waterlichaam de actie-inzetten voor de terreinen landbouw, zuivering, industrie en ambachten, aquatisch milieu, waterhulpbronnen en voor elke oppervlaktewaterlichaam de toestand/het ecologische potentieel;

  - een tabel met op niveau van het elementaire stroomgebied de belangrijkste inzetten die worden gezien voor de vijf terreinen landbouw, zuivering, industrie en ambachten, aquatisch milieu, waterbronnen (uitsluitend kwantitatief probleem).

TE BEHALEN DOELEN VOOR DE EUROPESE INDICATOREN VOOR HET TOEZICHT OP HET
MAATREGELENPROGRAMMA IN 2027

Terrein	Code van de Europese indicator voor het toezicht	Naam van indicator	Waarde
Aquatisch milieu	5b	Aantal projecten/maatregelen voor de verbetering van de longitudinale continuïteit	900
	6b	Lengte (km) van waterlopen getroffen door de maatregelen voor het verbeteren van de hydromorfologische omstandigheden (herstellen van de natuurwaarden en herstel)	3.000
Zuivering	1b	Aantal inwonerequivalenten (IE) gedekt door de maatregelen boven de vereisten van de richtlijn SAW	160.000
	1c	Aantal projecten/maatregelen boven de vereisten van de richtlijn SAW	1.700
Industrie en ambachten	15c	Aantal projecten/maatregelen voor het verwijderen, reduceren van emissies, afval en verlies van prioritair gevaarlijke stoffen	65
	4b	Aantal locaties onderworpen aan maatregelen voor sanering van vervuilde locaties	5
Landbouw	2b	Oppervlakte (ha) landbouwgronden gedekt door de maatregelen boven de vereisten van de richtlijn Nitraten	221.000
	3b	Oppervlakte (ha) landbouwgronden gedekt door de maatregelen voor het verminderen van vervuiling door landbouwpesticiden	440.000
	-	Aantal terug te winnen prioritair waterwingebieden	200

MAATREGELEN EN BIJBEHORENDE KOSTEN

	MAATREGEL		TYPE ACTIE OSMOSE	BEHEER WERKZAAM- HEDEN	INVESTERINGSKOSTEN		
	CODE OSMOSE	NAAM			2010-2015	2016-2021	2016-2027
Aquatische milieus	MIA02	Beheer van waterlopen - buiten continuïteit werken	MIA0202	Overheden	-	18 143 019	19 761 285
			MIA0203	Overheden	-	63 832 675	180 616 282
	MIA03	Beheer van waterlopen - continuïteit	MIA0304	Overheden	-	78 788 956	126 775 314
	MIA04	Beheer waterlichamen	MIA0401	Overheden	-	1 947 244	2 701 185
			MIA0402	Overheden	-	3 932 732	6 286 528
	MIA06	Beheer van natte zones	MIA0601	Overheden	-	22 387 085	36 276 930
			MIA0602	Overheden	-	20 509 306	39 140 330
Totale kosten					147 915 339	209 541 017	411 557 855
Zuivering	ASS01	Algemeen onderzoek en richtplan	ASS0101	Overheden	-	15 000	15 000
	ASS02	Strikt regen	ASS0201	Overheden	-	321 468 436	332 369 049
	ASS13	Zuiveringsstation, punt voor afval, slib en legingsmateriaal	ASS0901	Overheden	-	448 822 465	515 287 434
	Totale kosten					916 884 374	770 305 901
Industrie en ambachten	IND01	Algemeen onderzoek en richtplan	IND0101	Industrie	-	1 410 000	1 540 000
	IND04	Tool voor behouden van prestaties	IND0401	Industrie	-	100 000	100 000
	IND06	Vervuilde locaties en gronden	IND0601	Industrie	-	19 125 000	27 150 000
	IND12	Werk voor het verwijderen van vervuiling en schone technologie Met name voor gevaarlijke stoffen	-	Industrie en ambachten	-	96 560 731	121 390 231
	IND13	Werk voor het verwijderen van vervuiling en schone technologie Met name buiten gevaarlijke stoffen	-	Industrie	-	500 8 302 000	12 215 000
Totale kosten					159 086 972	125 498 231	162 395 231

Landbouw	AGR02	Maatregelen voor vermindering van overdracht en erosie	AGR0202	Landbouwers	-	40 908 000	81 816 000	
	AGR03	Maatregelen voor vermindering van verspreide toevoeren	AGR0303	Landbouwers	-	79 899 182	166 924 572	
	AGR04	Maatregelen voor ontwikkeling van duurzame praktijken met weinig inputs	AGR0401	Landbouwers	-	54 903 598	109 807 194	
	AGR05	Opstellen van een actieprogramma AAC	-	Landbouwers	-	111 165 445	162 006 381	
Totale kosten						209 827 117	286 876 225	520 554 147

Hulpbronnen	RES01	Algemeen onderzoek en richtplan	RES0101	Overheden	-	1 085 881	1 568 112
	RES02	Waterbesparingen	-	Overheden	-	2 177 013	2 177 013
	RES07	Vervangende of aanvullende hulpbron	RES0701	Overheden	-	4.190.749 - 6.258.911	4.190.749 - 6.258.911
Totale kosten					0	7.453.643	7.935.874
						9 521 805	10 004 036

Verspreide vervuiling buiten landbouw	COL01	Algemeen onderzoek en richtplan (vermindering verspreide vervuiling buiten landbouw)	COL0101	Overheden	-	-	-
	COL02	Beperking van aandeel pesticiden	COL0201	Overheden	-	20 393 789	43 954 780
Totale kosten					0	20 393 789	43 954 780

Bestuur	GOU01	Transversaal onderzoek	GOU0101	Overheden	-	-	-
	GOU02	Beheer in overleg	GOU0201	Overheden	-	-	-
			GOU0202	Overheden	-	-	-
	GOU03	Maatregelen voor opleiding, raadpleging, bewustwording en interesseren	GOU0301	Comité de bassin	-	-	-
GOU06	Bestuur - kennis anderen	GOU0601	Comité de bassin	-	-	-	
Totale kosten					41 632 287	0	0

TOTALE KOSTEN	1 475 346 089	1 420 068 806	1 994 069 370
		1 422 136 968	1 996 137 532

NB:

Alle kosten worden uitgedrukt in euro

De becijferingwerkzaamheden voor de kosten van bestuursmaatregelen zijn bezig. De onderstaande waarden zullen dus nog wijzigen. Ter herinnering, deze maatregelen zijn opgesteld op districtsniveau.

Agence de l'eau Rhin-Meuse

“le Longeau” - route de Lessy
Rozérieulles - BP 30019
57 161 Moulins-lès-Metz Cedex
Tél. 03 87 34 47 00 - Fax : 03 87 60 49 85
agence@eau-rhin-meuse.fr
www.eau-rhin-meuse.fr

**Direction régionale de l'environnement,
de l'aménagement et du logement de Lorraine
Délégation de bassin**

GreenPark - 2 rue Augustin Fresnel
CS 95038
57 071 Metz Cedex 03
Tél. 03 87 62 81 00 - Fax : 03 87 62 81 99
www.lorraine.developpement-durable.gouv.fr

ÉTABLISSEMENT PUBLIC DU MINISTÈRE
EN CHARGE DU DÉVELOPPEMENT DURABLE

